

ind under Hovedgaarden, saa vilde det kun være en Maade at omgaae Loven paa; jeg vil altsaa ingenlunde troe, at vor Regjering skulde have givet Bevilling til, at Godseierne kunde forbeholde sig Engene, hvor der skeer frivilligt Salg; men alligevel ere de paapegede Tilfælde virkelig betænkelige, og derfor vilde jeg gjerne, at ogsaa de Fæstere, som ikke kunde gaae ind paa saadanne usordealagtige Tilbud, skulde blive deelagtige i de samme Goder som de andre. Derfor skal jeg meget tilraade, at Thinget gaaer ind paa Lovforslaget, og ogsaa, at vor høitagede Regjering hjælper til, at det kunde blive ophøiet til Lov snarest muligt.

J. Pedersen (Præsto N. 4de B.): Det er ikke, for at yde vægtige Grunde til Fordeel for denne Lov, at jeg har bedet om Ordet; men, da vi i Eftersaaet havde Lovforslaget til Behandling, havde jeg en afvigende Mening om Lovforslagets virkelige Nytte fra adskillige af mine Standsfæller; men da havde vi ogsaa en § 37 i Loven, som jeg glæder mig over ikke længere er der. Jeg finder mig altsaa nu i en Stilling til Lovforslaget, saa jeg nogenlunde roligt kan give min Stemme dertil; nu finder jeg det ganske billigt. Jeg vil ikke sige, at det er saa fuldkomment berettiget at opholde Thinget med mine Grunde, hvorfor jeg finder Loven retfærdig; men jeg haaber, at Thinget vil tillade, at jeg paa Grund af min særegne Stilling til de Mænd, som skulle have Gavn af denne Lov, maa opholde det høitærede Thing med at udvikle mine Grunde, hvorfor jeg vil stemme for Loven, uden at frygte for, at Nogen derved skeer Uret. Der blev af den høitærede Indenrigsminister under Sagens forrige Behandling fremhævet, at der var saadanne Forhold tilstede imellem Fæster og Godseier, saaledes at Godseieren var i en vis Henseende afhængig af Fæstebonden, ligesaa vel som Fæstebonden er afhængig af Godseieren; det har vel for været Tilfældet, f. Ex. i Aaret 1830; dengang var der Godseiere, som maatte bekjendtgjøre vidt og bredt, for at de kunde faae Fæstere, som vilde tage deres Gaard næsten uden Indfæstning; men nu er det ganske anderledes, nu har der udviklet sig en større Velstand i Selveierdistricterne, jeg boer selv i et Selveierdistrict, og jeg veed, at

det forholder sig virkelig saaledes, at det staaer i Selveiergaardmændenes Magt, paa Grund af Capitalerne, saagodt som at fortrænge næsten alle Fæstebondens Børn, fordi Fæstebondestanden ikke længere kan vente sig noget Humanitetshensyn af Godseierne, og jeg finder det ikke ret, thi det er virkelig i mine Tanker noget i moralisk Henseende Trykkende, naar en Fæstebonde har opdyrket en Lod saa godt som fra en Tilstand, hvor Gaarden næsten laa øde og Jorden var uopdyrket, og gjort den frugtbringende, anvendt Alt, hvad der stod i hans Magt, Alt, hvad han kunde frembringe ved sin Flid paa Gaarden, og nu paa Grund af Conjuncturerne fortiden og paa Grund af Omsvinget i Capitalen seer han sig i den Stilling, at han skal lade sin Familie gaae væk for Andre, som have været i en mere lykkelig Stilling, og det ligger i Forholdene. Om det er fremknyndet paa den Maade, som Godseieren ønskede, det skal jeg lade være usagt, men det er saaledes for Diebliffet, og jeg ønsker ikke, det skal vare for længe. Der er vel sagt, at Fæstebondestanden forbedrer sine Kaar og er i en heldigere Stilling, end den har været før, og det erkjender jeg fuldkommen; jeg deler ikke Anskuelse med dem, der paastaae, at Fæstebondestanden er fortrykket og forpiint og udsultet. Den er virkelig bedre stillet, end den har været før, men Fæstebondernes Børn og deres Efterslægte ere meget daarligt stillede; det er trykkende for en Mand, naar han vil afstaae sin Gaard til sin Søn eller sin Svigersøn, og han derfor forlanger Tillæbelse dertil af sin Godseier, at han saa faaer det Svar: Nei, jeg vil see Tiden an, til Gaarden bliver fæstet, saa skal den faae den, som vil give Møest, og det er umuligt, at en Mand, som har anvendt al sin Capital paa Gaarden og dens Tilliggende, kan concurrere med En, som har været i en Stilling, f. Ex. havt et Embede, som han har havt indbringende Indtægter af, f. Ex. en Forvalter eller Embedsmands Søn eller en rig Selveierbondes Søn. I disse Mænds Magt staaer det, formedelst deres Capital at kunne opfrue Indfæstningen og den aarlige Fæste-Afgift for den nuværende Fæstebondestand, som ikke har været saa klog at opspare nogen Capital, istedetfor at have anvendt Alt, i det Haab, at det skulde komme